

Budapesti Corvinus Egyetem
Nemzetközi Kapcsolatok és Politikatudomány Doktori Iskola
Politikatudomány Doktori Program

**A Visegrádi Csoport mint differenciált kormányközi
együttműködés**

Egy szakpolitika-alapú elemzés

The Visegrád Group as Differentiated Intergovernmental Cooperation

A Policy-Based Analysis

TÉZISFÜZET
(Doktori értekezés tézisei)

Készítette:
Janik Szabolcs

Témavezető:
Dr. Gallai Sándor

Budapest, 2026

Tartalom

I. Kutatási előzmények és a téma indoklása.....	3
A kutatás célja és korlátai.....	3
Kutatási kérdések és kutatási várakozások.....	4
II. Az alkalmazott módszerek.....	5
III. Az értekezés tudományos eredményei.....	6
1. A napirend historikus bővülése, majd 2022 utáni szelektív szűkülése (KK1/KV1).....	6
2. Szakpolitikaként erősen differenciált vertikális mélység (KK2/KV2).....	7
3. Szelektív válságaktiváció és rétegzett túlélés (KK3/KV3a–b).....	8
Összesített eredmény.....	8
Fogalmi szintézis: differenciált kormányközi együttműködés.....	9
Tudományos újdonság és gyakorlati jelentőség.....	10
IV. Főbb hivatkozások.....	10

I. Kutatási előzmények és a téma indoklása

A Visegrádi Csoport („V4”) a közép-európai kormányközi együttműködések zászlóshajója lett az 1989–1990-es térségbeli rendszerváltásokat követően. A regionális platform 1991-es létrejötte után keretet biztosított a – kezdetben három, majd Csehszlovákia 1993-as felbomlásával négy – részt vevő állam kooperációjának. Az immár 35 éves kezdeményezés cél- és eszközrendszere fokozatosan átalakult idővel, ahogy hatékonysága és „sikeressége” is hullámváz képet mutatott – attól függően, hogy mi volt éppen a közös cselekvés deklarált célja, illetve általánosságban és konkrét ügyekben ki, milyen elvárásokat támasztott a platformmal szemben. Részben ez magyarázhatja a V4-ről szóló akadémiai-tudományos értékelések nagy szórását is: míg sokan értékesnek és sikeresnek tartják, többen a platform gyengeségéről, sőt, jelentéktelenségéről számoltak be.

Több tucat esettanulmány, monográfia és más kutatás megismerése után alapvető kérdések merültek fel: miért mutatnak jelentős szórást a V4-re használt terminológiák, definíciók és a platformra vonatkozó értékelések; mi különbözteti meg leginkább a Csoportot a hasonló regionális kezdeményezésektől; formalizálva elemezhető-e a V4 működése meghatározott dimenziókban; és Visegrád inkább csak beszél, vagy cselekszik is?

A kutatás kiinduló problémája, hogy a Visegrádi Csoport 35 éves működésének szakpolitika- és ügylapú belső változatosságát a szakirodalomban domináns terminusok, definíciók és értékelések csak részlegesen ragadják meg. A meglévő munkák a platform fontos jellemzőit – laza intézményesültségét, kormányközi karakterét, diplomáciai fórumjellegét, EU-n belüli érdekérvényesítő funkcióját vagy krízispolitikai láthatóságát – jól azonosítják, de kevésbé teszik összehasonlíthatóvá azt, hogy a V4 működése szakpolitikánként és ügynként mennyire eltérő mintázatot mutat. Az értekezés ezért a V4 hivatalosan dokumentált működését a napirend horizontális kiterjedése és a megvalósult együttműködés vertikális mélysége alapján bontja elemeire és teszi összehasonlíthatóvá. Az együttműködés fogalmát a kutatás a nemzetközi kapcsolatok klasszikus értelmezésében használja, mely szerint a szereplők politikájukat egymás preferenciáihoz igazítják és koordinálják (Keohane, 1984, pp. 51–52).

A kutatás célja és korlátai

A kutatás célja a Visegrádi Csoport működésének empirikus megalapozottságú, két egymásra épülő dimenzióban történő vizsgálata. Az első dimenzió a horizontális kiterjedés, amely azt méri, hogy a hivatalosan dokumentált V4-napirenden az egyes elnökségi években milyen szakpolitikai területek és milyen harmonizált napirendi ügyek jelentek meg. A második

dimenzió a vertikális együttműködési mélység, amely kiválasztott szakpolitikai területeken, kvalitatív esettanulmányokon keresztül vizsgálja, hogy a megvalósult és dokumentált V4-együttműködési esetek milyen mélységi repertoárt rajzolnak ki. A kutatás premisszája, hogy a Csoport működése nem teljes körűen formalizált intézményi struktúraként, hanem dokumentált szakpolitikai együttműködési térként bontható elemeire és tehető összehasonlíthatóvá. A kutatás végső, kiemelt célja, hogy erre az empirikus alapra építve új fogalmat és munkadefiníciót vezessen be a V4-hez hasonló, alacsonyan intézményesült regionális platformok leírására – ez a fogalomalkotás az értekezés központi tudományos hozzájárulása, nem csupán az empirikus eredmények mellékterméke.

A kutatás legfontosabb korlátja a forrásalapú megközelítésből következik: a dolgozat a hivatalosan dokumentált V4-együttműködést vizsgálja, így a háttéregyeztetések, informális diplomáciai csatornák vagy el nem fogadott javaslatok csak akkor jelennek meg, ha valamilyen hivatalos forrásban nyomot hagynak – ez tudatos módszertani döntés az összehasonlíthatóság és ellenőrizhetőség érdekében. Fontos módszertani jellemző továbbá, hogy a kutatás feltáró-leíró, összehasonlító-tipologizáló és fogalomalkotó jellegű empirikus munka: célja nem általános oksági magyarázatok előállítása, hanem a dokumentált mintázatok szisztematikus feltárása és egy új fogalmi keret empirikus megalapozása. Ennek megfelelően a kutatási várakozások sem oksági hipotézisek, hanem a szakirodalomból és korábbi empirikus eredményekből levezetett, irányadó előfeltevések, amelyek empirikus alátámasztottságát az értekezés szisztematikus értékelési keretben.

Kutatási kérdések és kutatási várakozások

Fő kutatási kérdés (FKK):

Hogyan ragadható meg a Visegrádi Csoport szakpolitika- és ügylapú differenciáltsága a hivatalosan dokumentált működés horizontális kiterjedése, vertikális mélysége és e mintázatok időbeli változása alapján 1991–2026 között?

E fő kutatási kérdést három specifikus kérdés vizsgálata járja körbe, melyekhez egy-egy kutatási várakozás is társul.

Első kutatási kérdés (KK1):

Hogyan változott a V4 hivatalosan dokumentált napirendjének szakpolitikai és ügybeli kiterjedése, valamint összetétele fennállása során, különös tekintettel a 2000–2022 közötti időszakra?

Az első kutatási várakozás (KV1) szerint a V4 hivatalosan dokumentált napirendje fennállása során összességében bővült, azaz nőtt a napirendbe bevont szakpolitikai területek

és szakpolitikai ügyek száma; e várakozást a posztcsatlakozási V4 bővülő szakpolitikai koordinációjáról szóló korábbi munkák alapozzák meg (Dangerfield, 2008, pp. 651–653; Törő et al., 2014).

Második kutatási kérdés (KK2):

Milyen mélységi repertoárok és jellemző együttműködési logikák azonosíthatók a kiválasztott szakpolitikai területeken, és ezek miben térnek el egymástól?

A második kutatási várakozás (KV2) szerint a kiválasztott szakpolitikai területek eltérő mélységi repertoárokat és jellemző együttműködési logikákat mutatnak, ezért a V4 működése nem írható le egyetlen, valamennyi szakpolitikára érvényes együttműködési szinttel (pl. az energia-, védelem- és külpolitikai együttműködés eltérő korlátjai és lehetőségei okán) (Strážay, 2018, pp. 67–68; Dangerfield, 2012, pp. 958–959; Mišík, 2012, pp. 198–199; Kolmašová, 2019, pp. 238–239).

Harmadik kutatási kérdés (KK3):

Milyen változások figyelhetők meg a V4 horizontális napirendi kiterjedésében és vertikális együttműködési mélységében a 2015-ös migrációs válságot, illetve a 2022-es Ukrajna elleni orosz katonai inváziót követő időszakokban?

Az ehhez kapcsolódó első várakozás (KV3a) szerint a 2015–2022 közötti időszakot a V4 hivatalosan dokumentált napirendjének bővülése jellemezte, amit vertikális mélyülés is követett (Braun, 2020, pp. 925–927; Juhász, 2018, pp. 40–41, 45). A második várakozás (KV3b) szerint a 2022 utáni időszakban a hivatalosan dokumentált V4-napirend és a magas szintű politikai együttműködés visszaszűkül, de egyes technikai, operatív vagy intézményesen beágyazott szakpolitikai csatornák szelektíven fennmaradnak (Kaniok & Hloušek, 2025, pp. 8–9; Selján, 2024, pp. 35–36, 39–41).

II. Az alkalmazott módszerek

A doktori kutatás módszertani értelemben kvalitatív dominanciájú, dokumentumalapú, beágyazott összehasonlító esettanulmány (Yin, 2018), amely irányított kvalitatív tartalomelemzést és ordinális kódolási sémát alkalmaz. Az első empirikus lábban éves V4-napirendi jelenlétet kódolok 14 finomhangolt szakpolitikai területen és 75 harmonizált napirendi ügy mentén, a 2000/2001–2021/2022 közötti magidőszakra fókuszálva, kiegészítve az 1991–1999 közötti történeti bázisidőszakkal és a 2022 utáni posztkrízis-periódussal. Egy szakpolitikai ügy akkor kerül kódolásra, ha hivatalos V4-dokumentumban önálló szakpolitikai tartalommal jelenik meg; az elemzés így nem említésszámot, hanem napirendi jelenlétet mér.

A második empirikus lábban hat szakpolitikai területen – társadalomközi kapcsolatok (P9), védelempolitika (P4), energia és energiabiztonság (P7), EU-kormányzás és kohézió (P2), külpolitika és bővítés (P3), valamint migráció és határvédelem (P5) – kvalitatív esettanulmányokban vizsgálom a megvalósult, dokumentált vertikális együttműködési eseteket egy önállóan kialakított 7-fokozatú, ordinális mélységi skálán, amely a szimbolikus deklarációtól az intézményesített V4-eszközig terjed. A skála kizárólag dokumentáltan megvalósult együttműködési esetek besorolására szolgál; a pusztá említés vagy a nem megvalósult terv nem kerül kódolásra.

A V4 alacsonyan intézményesült kormányközi platform, ezért működésének empirikus feltárása elsősorban saját hivatalos dokumentumaiból lehetséges: a szisztematikus időablakban 22 elnökségi év, 44 program- és beszámoló típusú elsődleges forrás, valamint 136 egyéb hivatalos V4-dokumentum képezte a forrássauditot. A kutatás két kiegészítő robusztussági ellenőrzést is tartalmaz: az egyik az elnökségi ország lehetséges hatását vizsgálja a napirend szélességére, a másik pedig azt teszteli, hogy a kormányok EP-frakciótagság szerinti ideológiai közelsége önálló tényezőként magyarázza-e a horizontális vagy vertikális eredményeket.

III. Az értekezés tudományos eredményei

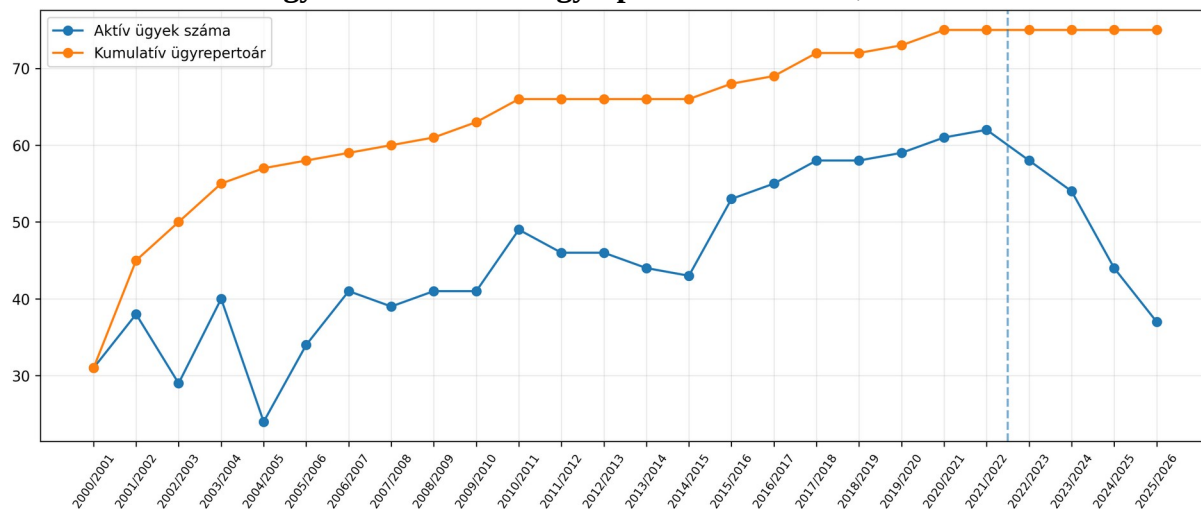
1. A napirend historikus bővülése, majd 2022 utáni szelektív szűkülése (KK1/KV1)

A horizontális kutatás alapján a Visegrádi Csoport napirendje a teljes fennállás távlatában bővült. A 2000/2001–2021/2022 közötti magidőszakban az aktív ügyek száma 31-ről 62-re, a kumulatív ügyrepertoár 31-ről 75-re nőtt, miközben az aktív szakpolitikai kategóriák száma már a kezdetektől magas volt. Ezért KV1 igazolható, de azzal a pontosítással, hogy a V4 horizontális differenciálódását elsősorban nem a szakpolitikai kategóriák, hanem az ügyrepertoár számszerű bővülése mutatja meg. Az expanzió nem lineárisan, hanem trendszerűen zajlott – majd 2022 után, az ukrajnai konfliktus okozta politikai törés hatására, az aktív ügyek száma fokozatosan, majd 2024/2025-től felgyorsulva 62-ről 37-re csökkent, új ügykód igénye nélkül. Egy külön robusztussági ellenőrzés megerősítette, hogy a napirend éves szélességét elsősorban az adott kutatási időszak, nem pedig a soros V4-elnökség magyarázza.

Az alábbi ábrán látható idősoron két eltérő dinamika rajzolódik ki. Az első a kumulatív ügyrepertoár alakulásához köthető, amely az első években ugrásszerűen bővül: 2000/2001 és 2004/2005 között 31-ről 57-re nő, majd fokozatosan telítődik. A második az aktív ügyek

számának nem lineáris növekedése, amely a 2022 utáni posztkrízis-időszakban látványosan visszaesik.

1. ábra: Aktív ügyek és kumulatív ügyrepertoár alakulása, 2000/2001–2025/2026

Forrás: a szerző saját számítása a hivatalos V4-dokumentumkorpusz alapján

2. Szakpolitikánként erősen differenciált vertikális mélység (KK2/KV2)

A hat vertikális esettanulmány alapján a V4 kimutathatóan eltérő együttműködési mélységi szinteket ért el az egyes szakpolitikai területeken. A társadalomközi kapcsolatok (P9) területe eléri a 7-es szintet a Nemzetközi Visegrádi Alappal, a védelempolitika (P4), az energia (P7), a külpolitika (P3) és a migráció (P5) eltérő tartalmú 6-os szintű operatív vagy programalapú mechanizmusokat mutat, míg az EU-kormányzás és kohézió (P2) legfeljebb az 5-ös szintig, szakpolitikai outputig jut – vagyis minimális variancia figyelhető meg a csúcsesetekben is. A mélységi repertoár és a jellemző működésmód szintjén ugyanakkor már jóval változatosabb kép rajzolódik ki szakpolitikánként, ami KK2 erősebb pozitív megválaszolását teszi lehetővé: KV2 mélyebb szubsztantív értelemben igazolható, mivel a V4 területenként eltérő működési logikákat, időbeli pályákat és mélységi repertoárokat hoz létre.

A hat esettanulmány azt is megmutatja, hogy a V4 nem egyetlen működési sablont követ, hanem szakpolitikánként eltérő működési zsánereket ölt magára: a társadalomközi együttműködésben (P9) intézményesített belső eszközként, a védelempolitikában (P4) NATO/EU-beágyazott operatív katonai koordinációként, az energiaügyben (P7) technikai-piaci koordinációként, az EU-kormányzásban (P2) alkuciklusokhoz kötött érdekérvényesítő koalícióként, a külpolitikában (P3) programalapú diplomáciai támogatási csatornaként, a migráció terén (P5) pedig előbb technikai, majd válságkezelési operatív mechanizmusként működik.

Ez a mintázat megerősíti azokat a szakirodalmi jellemzéseket, amelyek a V4-et alacsonyan intézményesült, rugalmas és politikai akaratnak alárendelten működő regionális

együttműködésként írják le (Dangerfield, 2008, pp. 651–653; Gebhard, 2013, pp. 25–27; Törő et al., 2014), ugyanakkor túl is lép rajtuk azzal, hogy empirikusan is megragadja, milyen egymástól jól elkülöníthető működési zsánerekben ölt testet ez a rugalmasság – összhangban azzal a felismeréssel, hogy a regionális csoportok az EU-n belüli differenciált koordináció és informális érdekközpontok többféle formáját ölthetik (Cooper & Fabbrini, 2022, pp. 949–951).

3. Szelektív válságaktiváció és rétegzett túlélés (KK3/KV3a–b)

KV3a csak részben tekinthető teljesültnek: 2015 után horizontálisan fennmarad a széles és intenzív napirend, de általános vertikális mélyülés nem következik be – ez csak a migráció (P5), és részben a védelempolitika (P4) területén mutatható ki, miközben más területek csúcsesteret már 2015 előtt elérésre kerültek. KV3b differenciált formában teljesültnek könyvelhető el: 2022 után politikai-geopolitikai visszaszűkülés és dokumentációs gyengülés figyelhető meg, de nem teljes vertikális összeomlás. A legmagasabb posztkrízis szinteket a korábban is intézményesített területek (P9, P4) érik el, a P2, P7 és P5 technikai, intézményi vagy EU-s dimenzióhoz kötötten részlegesen tovább él, míg a leginkább politizált, geopolitikailag terhelt külpolitika (P3) mutatja a legnagyobb belső feszültséget: itt egyszerre azonosítható a legmélyebb technikai-adminisztratív együttműködés és a legélesebb politikai törés.

Összesített eredmény

A négy kutatási kérdés–várákozás pár empirikus értékelését az alábbi táblázat foglalja össze.

1. táblázat: A kutatási kérdések és kutatási várákozások összefoglaló értékelése

Elem	Empirikus eredmény	Döntés	Fogalmi következmény
KK1 / KV1	A napirend a teljes történeti ívben szélesedik; a magidőszakban az ügyrepertoár 31-ről 75-re, az aktív ügyek száma 31-ről 62-re nő, de a bővülés nem lineáris, és 2022 után az aktív ügyek száma fokozatosan 37-re csökken	KV1 teljesültnek tekinthető az ügyek számának alakulásában, de trendszerű bővüléssel és posztkrízis visszaszűküléssel szükséges pontosítani	A V4 horizontális differenciálódása elsősorban a szakpolitikai ügyek szintjén látványos és bizonyítható
KK2 / KV2	A hat szakpolitika összehasonlítása kis varianciát azonosított a csúcsesteret szintje között (P9 7-es, P4/P7/P3/P5 6-os, P2 5-ös), de: változatos működési logika és mélységi ügyrepertoár	KV2 teljesültnek tekinthető, de nem elsősorban a csúcsesteret varianciája, hanem a mélységi ügyrepertoár és a mögöttes szakpolitikai működéslogikák differenciáltsága miatt	A V4 vertikálisan differenciált, mely szerint tipikus szakpolitikák tipikus működési logikákkal kapcsolódnak össze
KK3 / KV3a	2015 után horizontális aktiváció és újraszűzítés történik, de általános vertikális mélyülés nincs; a mélységi ugrás főként P5-ben, részben P4-ben látható	KV3a részben teljesültnek tekinthető; erős változata azonban nem teljesül	A válságot nem automatikus mélyülés, hanem szelektív aktiváció követte

Elem	Empirikus eredmény	Döntés	Fogalmi következmény
KK3 / KV3b	2022 után politikai-geopolitikai törés és dokumentációs visszaszűkülés látszik; P9 és P4 marad a legmagasabb szinten, P2, P7 és P5 részlegesen fennmarad, P3-ban pedig a legmélyebb technikai fennmaradás és a legélesebb politikai törés egyszerre jelenik meg	KV3b differenciált formában teljesültnek tekinthető	A V4 a 2022 utáni posztválság időszakban nem „megszűnik”, hanem rétegzetten visszaszűkül és szelektíven túlél

Forrás: a szerző saját összeállítása a horizontális és vertikális empirikus kutatás eredményei alapján

Fogalmi szintézis: differenciált kormányközi együttműködés

A dolgozat záró fogalmi szintézise a differenciált integráció (DI) irodalmából indul ki. Schimmelfennig, Leuffen és Rittberger rendszerszemlélete szerint az Európai Unió olyan differenciált integrációs rendszer, amelyben a központosítás szintje szakpolitikánként változik (vertikális differenciálódás), miközben a területi kiterjedés sem egységes (horizontális differenciálódás) (Schimmelfennig et al., 2015, pp. 764–766). A V4 esetében nincs szó tagállami opt-outokról és szupranacionális integrációról, az analógia mégis izgalmas, mivel ugyanaz a négy állam vesz részt az együttműködésben (stabil tagság), ám a közös működés szakpolitikai területenként eltérő intenzitást, eszközrendszert és mélységet ér el – ez a különbség nem „eltérés a normától”, hanem maga a működési norma.

Mindezek alapján az értekezés bevezeti a differenciált kormányközi együttműködés munkadefinícióját.

Munkadefiníció. *Differenciált kormányközi együttműködésnek nevezhető az az alacsonyan intézményesült, konszenzusos és kormányközi regionális együttműködési forma, amelyben a tagsági kör és az alacsony szintű intézményi mag viszonylag állandó, de a tényleges közös működés funkcionális kiterjedése, ügyösszetétele, vertikális mélysége, időbeli intenzitása és válságokra adott reakciója szakpolitikánként eltérően alakul. A differenciálódás forrása nem a tagállamok formális eltérő tagsága, hanem a közös érdekek, interdependenciák, politizációs szintek, technikai működtethetőség és meglévő intézményi csatornák szakpolitika-specifikus kombinációja.*

E fogalom négy elemre épül: (1) a V4-nek van stabil együttműködési magja – négy állandó tag, éves elnökségi rendszer, kormányfői és miniszteri találkozók, valamint néhány tartós intézményesített eszköz (mindenekelőtt a Nemzetközi Visegrádi Alap); (2) e stabil mag nem hoz létre egységes szakpolitikai mélységet, hiszen a társadalomközi, védelmi, energia-, pénzügyi és külpolitikai együttműködés egymástól eltérő logikát jelenít meg; (3) a differenciálódás időben is változik, hiszen a napirend bővül, telítődik, válságok idején újrásúlyozódik, majd 2022 után bizonyos területeken visszaszűkül; (4) a differenciáltság nem feltétlenül gyengeség, hiszen éppen az alacsony intézményesültség és a szakpolitika-alapú szelektivitás teszi lehetővé, hogy a platform néhány ügyben magasabb mélységi szintet érjen

el. E fogalom egyszerre őrzi meg a V4 kormányközi természetét, és teszi láthatóvá azt a komplexitást, amelyet 35 éves fennállása alatt a horizontális és vertikális dimenzióban mutatott.

Tudományos újdonság és gyakorlati jelentőség

A dolgozat első hozzájárulása a V4-irodalomhoz kapcsolódik: a rugalmasságot horizontális és vertikális differenciálódásként méri és kvalitatívan elemzi, túllépve azon, hogy a platform hatékony vagy sikeres-e, és helyette azt kérdezi, mely ügyekben, milyen eszközökkel, milyen mélységig és milyen időbeli mintázattal működik együtt a négy kormány. A második hozzájárulás a regionális együttműködések összehasonlító kutatásához kapcsolódik: Börzel és Risse regionális együttműködés–integráció–governance fogalmi hármasa alapján a V4 nem integrációs szervezet, de több, mint alkalmi diplomáciai fórum (Börzel & Risse, 2016, pp. 7–9). A harmadik hozzájárulás módszertani jellegű: a horizontális napirendi kódolás és a vertikális esetalapú mélységi elemzés kombinációja egyszerre teszi láthatóvá a kormányközi együttműködés kiterjedését és mélységét. A negyedik hozzájárulás a differenciált integráció irodalmának óvatos, kormányközi kontextusra adaptált kiterjesztése.

A kutatás legfontosabb korlátja a forrásalapú megközelítésből ered. A vizsgálat emellett tudatosan feltáró-leíró, összehasonlító-tipologizáló és fogalomalkotó jellegű, nem pedig oksági magyarázatokat kereső empirikus munka – éppen ez a keret teszi lehetővé az új fogalom és munkadefiníció empirikusan megalapozott bevezetését. További kutatási irány lehet egy átfogó, kvantitatív differenciáltsági index kialakítása, valamint a keret összehasonlító kiterjesztése más, alacsonyan vagy közepesen intézményesült kormányközi platformokra, például a Benelux Unióra, az Északi Tanácsra vagy a Három Tenger Kezdeményezésre.

IV. Főbb hivatkozások

- Börzel, T. A., & Risse, T. (2016). Introduction: Framework of the handbook and conceptual clarifications. In T. A. Börzel & T. Risse (Eds.), *The Oxford handbook of comparative regionalism* (pp. 3–15). Oxford University Press.
- Braun, M. (2020). Postfunctionalism, identity and the Visegrad Group. *Journal of Common Market Studies*, 58(4), 925–940. <https://doi.org/10.1111/jcms.12994>
- Cooper, I., & Fabbrini, F. (2022). Regional groups in the European Union: Mapping an unexplored form of differentiation. *European Papers*, 7(2), 949–968. <https://doi.org/10.15166/2499-8249/588>

- Dangerfield, M. (2008). The Visegrád Group in the expanded European Union: From preaccession to postaccession cooperation. *East European Politics and Societies*, 22(3), 630–667. <https://doi.org/10.1177/0888325408315840>
- Dangerfield, M. (2012). Visegrad Group co-operation and Russia. *Journal of Common Market Studies*, 50(6), 958–974. <https://doi.org/10.1111/j.1468-5965.2012.02295.x>
- Gebhard, C. (2013). Sub-regional cooperation in Central Europe: Past, present and future. *AARMS*, 12(1), 25–38.
- Juhász, K. (2018). A Visegrádi Csoport migrációs és menekültügyi politikája. *Pro Publico Bono – Magyar Közigazgatás*, 2018(2), 24–49.
- Kaniok, P., & Hloušek, V. (2025). Visegrad four as an institution in times of EU crises. *European Politics and Society*, 26(5), 1070–1088. <https://doi.org/10.1080/23745118.2025.2488815>
- Keohane, R. O. (1984). *After hegemony: Cooperation and discord in the world political economy*. Princeton University Press.
- Kolmašová, Š. (2019). Competing norms and strategic visions: A critical appraisal of V4 security potential. *Europe-Asia Studies*, 71(2), 225–248. <https://doi.org/10.1080/09668136.2018.1562045>
- Mišík, M. (2012). The influence of perception on the preferences of the new member states of the European Union: The case of energy policy. *Comparative European Politics*, 10(2), 198–221. <https://doi.org/10.1057/cep.2011.11>
- Schimmelfennig, F., Leuffen, D., & Rittberger, B. (2015). The European Union as a system of differentiated integration: Interdependence, politicization and differentiation. *Journal of European Public Policy*, 22(6), 764–782. <https://doi.org/10.1080/13501763.2015.1020835>
- Selján, P. (2024). Partner or ally? V4 countries' bilateral relations with the United States: Comparative analysis of strategic documents between 2020 and 2023. *Academic and Applied Research in Military and Public Management Science*, 23(3), 35–59. <https://doi.org/10.32565/aarms.2024.3.3>
- Strážay, T. (2018). Towards dynamic sustainability: Some reflections on Slovakia's V4 presidency in 2018–2019. *International Issues & Slovak Foreign Policy Affairs*, 27(1–2), 54–62.
- Törő, C., Butler, E., & Grüber, K. (2014). Visegrád: The evolving pattern of coordination and partnership after EU enlargement. *Europe-Asia Studies*, 66(3), 364–393. <https://doi.org/10.1080/09668136.2013.855392>

Yin, R. K. (2018). *Case study research and applications: Design and methods* (6th ed.). SAGE.